

Supakuotų gaminių gamintojų ir importuotojų pareigos

2026-04-28

SEMINARAS

Dalia Gedgaudienė

Pakuotės sąvoka

- ▶ Pakuotė - gaminys, pagamintas iš bet kokių medžiagų ir skirtas gaminiams pakuoti, apsaugoti, gabenti ir pateikti gaminių naudotojams.
- Gaminys yra **pakuotė**, jei jis yra skirtas užpildyti pardavimo vietoje, tame tarpe vienkartiniai gaminiai (pvz., vienkartinės lėkštės, dubenėliai, puodeliai, stiklinaitės, dėžutės), kurie parduodant užpildomi, jei jie atlieka pakuotės funkciją.
- Vienkartinės servetėlės, vienkartiniai stalo įrankiai, gėrimams skirti šiaudeliai, instrukcijos, silikogelio maišeliai – ne pakuotės.
- ▶ Pakuočių pavyzdžiai – gėrimų tetrapak pakuotė, gėrimų butelis, picos dėžutė, saldainių dėžutė, kavos pakelis, vyniojamas popierius, plastikinė vyniojimo plėvelė, maisto išsinešimui skirti plastikiniai indai, vienkartiniai puodelių dangteliai, lipdukai, etiketės ir.t

Pakuotės medžiaga

POPIERINĖ IR KARTONINĖ

PLASTIKINĖ

PET (polietilenterftalatas)

METALINĖ

MEDINĖ

STIKLINĖ

KITA

(nei vienai iš išvardintų rūšių nepriskirtina, pavyzdžiui tekstilinė, keramikinė, guminė pakuotė)

KOMBINUOTA

(pagaminta iš dviejų neatskiriamai sujungtų skirtingų medžiagų)

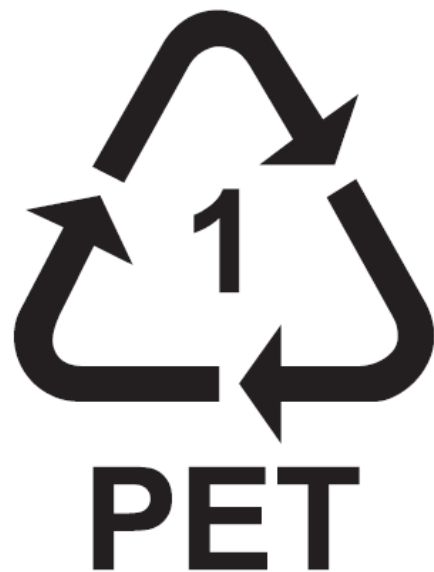
!

Pakuotės medžiaga nustatoma pagal tiekėjo pateiktą informaciją, vizualiai arba pagal pakuotės ženklimą

Pakuočių ženklėjimas

Lietuvos Respublikos vidaus rinkai (toliau – Lietuvos rinka) tiekiamų gaminių pakuotės gali būti paženklintos, nurodant pakuotėms pagaminti naudotą medžiagą. Pakuotė ženklinama nurodant jos raidinį sutrumpinimą arba nurodant ir raidinį sutrumpinimą, ir kodą.

Kiekvienai pakuotės medžiagai žymėti naudojami tam tikri numeriai:

plastikams – nuo 1 iki 19

popieriui ir kartonui – nuo 20 iki 39

metalams – nuo 40 iki 49

medžiui – nuo 50 iki 59

tekstilei – nuo 60 iki 69

stiklui – nuo 70 iki 79

kombinuotoms pakuotėms – nuo 80 iki 99

Gamintojų ir importuotojų pareigos, kurias privaloma vykdyti savarankiškai:

- Registruotis Gamintojų ir importuotojų sąvade GPAIS-e;
- Vesti vidaus rinkai tiekiamų pakuočių apskaitą ir teikti apskaitos ataskaitas GPAIS-e;
- Teikti metines aplinkos teršimo pakuočių atliekomis deklaracijas VMI, *jei ataskaitiniais metais tiekta LR vidaus rinkai daugiau nei 0,5 t pakuočių (neskaitant užstatinių ir daugkartinių pakuočių).*

Pareigos, kurias gamintojai ir importuotojai, tiekiantys LR vidaus rinkai daugiau **negu 0,5 t** vienkartinių pakuočių, privalo vykdyti pasirašydami sutartį su licencijuota pakuočių atliekų tvarkymo Organizacija ir/ar atliekų tvarkymo įmonėmis:

- Organizuoti pakuočių atliekų tvarkymą;
- Šviesti ir informuoti visuomenę apie pakuočių atliekų tvarkymą.
- Apmokėti pakuočių atliekų tvarkymo ir visuomenės informavimo kaštus.

Įstatymuose numatytos pareigos organizuoti surinkimą, vežimą, paruošimą naudoti, naudojimą atliekų, kurios susidarė naudojant gamintojų ir importuotojų tiktas Lietuvos Respublikos vidaus rinkai pakuotes, nevykdymas – 6000 – 23 000 eur.

Registracija GII Sąvade

- ▶ Visi ūkinės veiklos vykdytojai, įvežantys supakuotas prekes į Lietuvos teritoriją ir/ar pakuojuantys produktus Lietuvos teritorijoje, privalo registruotis Gamintojų ir importuotojų Sąvade GPAIS-e* (skiltyje GII Registracija):

01 ▶ GPAIS

02 ▶ GII Registracija

03 ▶ Registruotis GII sąvade

- ▶ Už pakuočių tiekimą LR vidaus rinkai neįsiregistravus Gamintojų ir Importuotojų Sąvade bauda įmonei - 700-1400 eurų

Pakuočių apskaita

- ▶ Visi ūkinės veiklos vykdytojai, pakuojuantys produktus Lietuvos teritorijoje, privalo vesti pakuočių apskaitą. Pakuočių apskaita nuo 2018 m. vedama tik GPAIS-e.

Suminė apskaita:

- ▶ Nuo 2025 m. gamintojai ir (ar) importuotojai, **kurie per praėjusius ataskaitinius metus** vidaus rinkai patiekė ne daugiau kaip 5 tonas vienkartinių pripildytų neužstatinių pakuočių, **einamųjų ataskaitinių metų** ketvirčio vienkartinių pakuočių apskaitos žurnalus gali pildyti nurodydami tik suminius tokių vienkartinių pakuočių kiekius nepriskiriant šių pakuočių kiekių konkrečiam prekiniam vienetui (giminiui).
- Už pakuočių apskaitos nevykdymą bauda **įmonei**– 700-1400 eurų
- Už pakuočių apskaitos netvarkymą arba netinkamas tvarkymą bauda **Vadovui** arba **vadovo paskirtam atsakingam asmeniui** – 230-430 eurų

Aplinkos teršimo pakuočių atliekomis deklaracija FR0524

- ▶ Duomenys aplinkos teršimo pakuočių atliekomis deklaracijoje privalo sutapti su metinėje pakuočių apskaitos ataskaitoje GPAIS-e pateiktais duomenimis.
- ▶ GPAIS-e šiuo metu deklaracija neformuojama.
- Už deklaracijos nepateikimą VMI iki nustatytų terminų – bauda vadovui ar vadovo paskirtam atsakingam asmeniui 250-400 eurų.
- Už klaidingų duomenų pateikimą deklaracijoje – bauda vadovui ar vadovo paskirtam atsakingam asmeniui 450-850 eurų.

Ataskaitų / deklaracijų pateikimo terminai

Pakuočių apskaitos ketvirčio suvestinės GPAIS-e turi būti suformuotos ir patvirtintos **per 30 kal. d.** pasibaigus ketvirčiui, daugkartinio naudojimo pakuočių - **per 30 kal. d.** pasibaigus metams.

Pakuočių apskaitos metinė ataskaita GPAIS-e turi būti suformuota per **30 kal. d.**, o pateikta - **per 50 kal. d.** pasibaigus metams.

Aplinkos teršimo pakuotės atliekomis deklaracijos **FR0524** pateikimo terminas – iki kitų metų **vasario 15 d.**

Mokesčio, jei toks apskaičiuojamas deklaracijoje, sumokėjimo terminas- per **60 kal. d.** pasibaigus metams.

Mokesčio už aplinkos teršimą pakuotės atliekomis tarifai

Pakuotės medžiaga	Daugkartinės pakuotės ir perdirbamosios vienkartinės pakuotės tarifas, Eur/t	Neperdirbamosios vienkartinės pakuotės tarifas, Eur/t
Stiklinė pakuotė	279	395
Plastikinė pakuotė	520	875
PET pakuotė	520	875
Kombinuota pakuotė	520	1 200
Metalinė (įskaitant aliumininę) pakuotė	186	263
Popierinė ir kartoninė pakuotė	133	188
Medinė pakuotė	189	225
Kita pakuotė	299	423

Reikalavimai, susiję su užpildytų vienkartinį plastikinių (SUP) gaminių tiekimu rinkai

Užpildyti vienkartiniai plastikiniai gaminiai/pakuotės

MAISTO TARA

įskaitant maisto tarą, naudojamą greitam maistui arba kitam nedelsiant suvartoti skirtam maistui (iki 3 litrų).

PAKELIAI IR VYNIOJAMOJO POPIERIAUS PAKUOTĖS

kuriuose pateikiamas maistas, skirtas nedelsiant suvartoti iš pakelio ar pakuotės be papildomo paruošimo (iki 3 litrų)

DĖŽUTĖ/PAKELIS/ PLĖVELĖ/MAIŠELIS

- su valgyti paruoštu karštu ar šaltu patiekalu;
- su valgyti paruoštu desertu;
- su padažu;
- su ledais;
- su riešutais ar saldumynais;
- su džiovintomis ar liofilizuotomis uogomis, vaisiais, daržovėmis;
- su paruoštais valgymui šviežiais vaisiais ar uogomis;
- su plautomis ar neplautomis, skustomis ar neskustomis, smulkintomis ar nesmulkintomis šviežiomis daržovėmis, kurias įprasta valgyti nevirus, nekepus;
- su paruoštu ir šaldytuve laikomu nešaldytu patiekalu, kurį užtenka pašildyti.

Užpildytų vienkartinųjų plastikinių gaminių sąrašas

Plastikiniai maišeliai

Lengvieji: plastikinis pirkinių maišelis, kurio sienelės plonesnės kaip 50 mikronų.

Labai lengvas plastikinis pirkinių maišelis – plastikinis pirkinių maišelis, kurio sienelės plonesnės kaip 15 mikronų ir kuris būtinas higienos tikslais arba pateikiamas kaip nefasuotiems maisto produktams skirta pirminė pakuotė siekiant išvengti maisto švaistymo.

Dangteliai

Gėrimų indeliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius.

Gėrimų tara

Ne didesnės kaip trijų litrų talpos gėrimų tara, pavyzdžiui, gėrimų buteliai, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, ir kombinuotosios gėrimų pakuotės, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, išskyrus stiklinę ar metalinę gėrimų tarą su plastikiniais kamšteliais ir dangteliais.

Reikalavimai nuo 2025 05 01 viešojo maitinimo vietoms

01

Viešojo maitinimo paslaugas teikiantiems asmenims draudžiama **neatlygintinai vartotojams dalyti** užpildytus vienkartinius plastikinius (SUP) gaminius, kai jie pardavimo metu papildomi maisto produktų ar gėrimų viešojo maitinimo vietose.

02

Viešojo maitinimo vietose (patalpose ar lauko sąlygomis ne didesniu kaip 40 metrų atstumu nuo viešojo maitinimo vietos įrengtose aptarnavimo vietose (zonose) kaip alternatyva aukščiau nurodytiems vienkartiniam plastikiniams (SUP) gaminiams turi būti pateikiamos daugkartinės pakuotės arba vienkartinės pakuotės, kurių sudėtyje nėra plastiko, arba stalo indai.

Reikalavimai nuo 2025 05 01 viešojo maitinimo vietoms

03

Viešojo maitinimo paslaugas teikiantys asmenys, suteikdami galimybę pripildyti maisto produktų/gėrimų vartotojo atsineštą pakuotę, privalo vartotojui pateikti informaciją apie sąlygas, kuriomis leidžiama įsigyti maisto produktų/gėrimų jo atsineštoje pakuotėje, kad būtų užtikrinti saugos ir higienos reikalavimai.

Reikalavimai nuo 2025 05 01 viešojo maitinimo vietoms

04

Viešojo maitinimo paslaugas teikiantiems asmenims draudžiama **masiniuose renginiuose ir paplūdimiuose** įrengtose viešojo maitinimo vietose vartotojams neatlygintinai dalyti ir/ar parduoti maisto tarą (talpyklas, pavyzdžiui, dėžutes su dangteliais ar be jų, kuriose laikomas maistas, skirtas nedelsiant suvartoti vietoje arba išsinešti) ir gėrimų indelius, įskaitant jų kamštelius ir dangtelius, kurie teikiant viešojo maitinimo paslaugą papildomi maisto produktų ar gėrimų. **Draudimas netaikomas pakuotei, už kurią imamas užstatas.**

Vienkartinių plastikinių gaminių ataskaitiniais metais vidaus rinkai pateikę gamintojai/importuotojai privalo iki metinės pakuočių apskaitos ataskaitos pateikimo dienos pateikti ir suminius suvestinius duomenis apie tais metais vidaus rinkai pateiktus gaminius – užpildyti GPAIS skiltį „Suminiai duomenys apie užpildytus vienkartinis plastikinius gaminius“.

- Už vienkartinių plastikinių (SUP) gaminių pateikimo LR rinkai apskaitos nevykdymas – 1400 - 3000 eurų. bauda įmonei.
- Lengvųjų/labai lengvųjų plastikinių maišelių, išskyrus maišelius, į kuriuos pakuojami šviežia mėsa, jos produktai ir šviežios žuvys, jų produktai, neatlygintinas dalijimas pardavimo vietose -1000-3000 eurų.

ES Pakuočių ir pakuočių atliekų reglamentas (PPWR)

Įsigaliojimas

2024

gruodį Europos Sąjungos Taryba priėmė naują **Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo Reglamentą** (toliau-Reglamentas), pakeičiantį nuo 1994 m. galiojusią Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo direktyvą 94/62/EB.

2026

Reglamentas įsigalios **2026 m. rugpjūčio mėn. 12 d.** tiesiogiai ir vienu metu visoms Europos Sąjungos valstybėms narėms, tuo pačiu bus suderintos bendros pakuočių taisyklės visoje Europos Sąjungos vidaus rinkoje.

Pagrindiniai Reglamento reikalavimai

01

Bus ribojamos tam tikros pavojingos cheminės medžiagos maisto pakuotėse, įskaitant polifluoralkilines (PFAS) medžiagas;

02

Nuo 2030 m. pakuotė, kurios perdirbimo efektyvumas nesieks bent 70 proc. (pagal ES perdirbamumo klases), bus draudžiama. Bus leidžiama tiekti ES rinkai tik tam tikroms perdirbamumo klasėms priskirtą pakuotę;

03

Nuo 2030 m. - privalomi transporto pakuočių pakartotinio naudojimo tikslai tam tikriems sektoriams (maitinimo, gėrimų platinimo ir logistikos);

04

Tikslai kiek minimaliai procentų konkrečioje plastikinėje pakuotėje turi būti antrinių žaliavų/perdirbto plastiko (pvz., iki 2040 m.– iki 65 % vienkartinuose plastikiniuose buteliuose);

05

Privalomi pakuočių ženklavimo reikalavimai (susiję su medžiagų sudėtimi, perdirbtųjų medžiagų dalimi, rūšiavimu), kurie turėtų palengvinti vartotojams pakuočių pasirinkimą ir atliekų rūšiavimą.

Bus **uždraustos** kai kurios vienkartinės pakuotės, įskaitant:

mažas pakuotes, skirtas viešbučių higienos priemonėms;

padažų, kavai balinti skirtų produktų, cukraus porcijų pakuotės maitinimo įstaigose;

pakuotės šviežiams vaisiams ir daržovėms iki 1,5 kg (bus išimčių).

Tam tikros pakuotės, kurios įprastai šalinamos su biologinėmis atliekomis – pavyzdžiui, arbatos maišeliai, kavos kapsulės, vaisių lipdukai ir lengvi plastikiniai maišeliai – turės būti pagaminti iš medžiagų, tinkamų kompostuoti pramoniniuose įrenginiuose.

Atliekų susidarymo apskaita (ASA)

Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklės nurodo, kad **atliekų susidarymo apskaitą GPAIS-e privalo vesti įmonės:**

- ▶ kurių veikloje per kalendorinius metus susidaro pavojingųjų atliekų (išskyrus pavojingas komunalines atliekas) ir (ar) daugiau nei 12 tonų nepavojingųjų atliekų (neįskaičiuojamos mišrios komunalinės atliekos);
 - ▶ kurios vykdo maisto gamybos (ruošimo) (viešbučiai, moteliai, restoranai, kavinės, kitos viešojo maitinimo ir maisto gamybos įstaigos) ir (ar) maisto prekybos (didmeninės ar mažmeninės prekybos ir kitos maisto prekybos įstaigos) veiklą ir kuriose per kalendorinius metus susidaro daugiau nei 5 tonos viešojo maitinimo (maisto) atliekų ir (ar) vartoti netinkamų maisto produktų atliekų;
 - ▶ pakuotes savoms reikmėms sunaudojantys gamintojai ir importuotojai, vykdantys savoms reikmėms sunaudotų pakuočių apskaitą Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatyta tvarka, išskyrus tuos gamintojus/importuotojus, kurie atleidžiami nuo mokesčio už aplinkos teršimą pakuočių atliekomis.
- **Jei įmonė patenka į įmonių, privalančių vesti atliekų susidarymo apskaitą, kategoriją, jai privaloma vesti VISŲ įmonės veikloje susidarantių atliekų (išskyrus komunalines atliekas (20 03 01)) apskaitą.**

Susidarę atliekų kiekiai fiksuojami metiniame Atliekų susidarymo žurnale GPAIS-e, o perduotos atliekų tvarkytojams atliekos - Lydraščiuose (išskyrus komunalines atliekas).

ASA apskaitos metinė ataskaita suformuojama ir pateikiama AAA vertinti iki kitų metų kovo 1 d.

Prieš formuojant metinę ataskaitą turi būti **patvirtinama tų metų atliekų susidarymo suvestinė.**

Vadovui arba vadovo paskirtam atsakingam asmeniui (nustatyta LR administracinių nusižengimų kodekse):

Atliekų susidarymo apskaitos netvarkymas ar netinkamas tvarkymas: 230-430 eurų.
Įmonei (nustatyta LR aplinkos apsaugos įstatyme) : atliekų susidarymo apskaitos netvarkymas ar netinkamas tvarkymas-700-1400 eurų.

Ačiū!

Dalia Gedgaudienė
Aplinkosaugos ekspertė

dalia.gedgaudiene@gamtosateitis.lt